

[Juul Madsen.]

grundlag, mens flere må klare sig selv. Tager man disse forhold i betragtning, og følger man dertil den kendsgerning, at den gruppe af tariflønnede arbejdere, loven tager sigte på, har opnået betydelige forbedringer i deres lønvilkår i de senere år, kommer man let til den opfattelse, at det nugældende finansieringsgrundlag ikke længere svarer til forholdene, som de er i dag.

Derfor stillede det konservative folkeparti og venstre ved lovens behandling sidste år forslag om, at låntagerne forud for statslånet optog lån i sparekasse eller kreditforening. Bortset fra det tiltalende i den besparelse på udlånsbudgettet, som en sådan fremgangsmåde ville medføre, rummer en finansiering efter disse principper også andre fordele, ikke mindst på lang sigt. En finansiering efter disse principper vil også virke efter det på andre områder knæsatte princip: hjælp til selvhjælp, og med et langfristet, billiggjort statslån som anden prioritet vil en sådan finansiering stadig indebære store og indlysende fordele for låntagerne. På det grundlag vil det også efter min opfattelse kunne forsvares at give loven en udformning, der stiller bygherren friere, end det ellers ville være forsvarligt at gøre det.

Under hensyn til de forhøjelser, jeg har nævnt, og den forbedring, man vil foretage i kraft af, at der også gives tilskud til såkaldte tekniske installationer af den ene og den anden art, vil disse huse blive dyrere, de vil stige i værdi, hvilket i sig selv vil indebære, at der vil kunne lånes noget mere, og at man vil kunne skaffe flere private penge i det byggeri. Jeg skal derfor på mit partis vegne henvise til de principper, der sidste år blev nedfældet i det konservative folkepartis og venstres ændringsforslag. Der blev ikke ved den lejlighed tid til at drøfte selve ændringsforslaget i udvalget. Det kan der vel blive både tid og lejlighed til i denne omgang. Jeg håber, det vil være muligt fordomsfrit at drøfte en løsning, der sikrer opførelse af landarbejderboliger på vilkår, der er rimelige ikke alene for de pågældende arbejdere, men også for samfundet som helhed.

Axel Sørensen: Jeg skal på det radikale venstres vegne anbefale lovforslaget ved-

rørende udlån til arbejderboliger på landet. Det er allerede blevet nævnt, at man i lovforslaget tager hensyn til prisbevægelsen, idet man foreslår, at lån til køb af byggegrunde kan forhøjes fra 1 500 til 1 800 kr., og at lån til opførelse af bygninger kan forhøjes fra 24 500 kr. til 26 500 kr. Med sådanne lånevilkår, som indeholdes i denne lovgivning, tror jeg næppe at staten har lidt noget tab. Det har været en pengeanbringelse, og så kan man diskutere, om der skal være rente eller ikke rente, men sikkerhedsstillelsen har i hvert fald været god nok.

Når man nu foreslår, at byggelånet eventuelt kan suppleres med et lån til tekniske installationer som bad og centralvarme o. lign., er det en forbedring af disse boliger, som er skabt til en forholdsvis billig pris, og som er langt at foretrække fremfor mange gamle bygninger, som har været benyttet af de almindelige landarbejdere.

Formålet med denne lov er at knytte den fornødne medhjælp til landbruget. Undersøgelserne har vist, at man på dette område kan gøre en indsats for at standse vandrigen fra land til by, idet det viser sig, at de gifte medhjælpere ikke flytter ind til byerne i samme forhold som de unge ugifte medhjælpere. Det ser ud til, at større landbrug, der er interesserede i at have faste medhjælpere, anvender den samme lov med landmanden som bygherre og låntager, idet vanskeligheden ved at skaffe sig medhjælp i nogen grad afhjælpes, når unge mennesker, der ønsker at gifte sig, får mulighed for en god bolig i forbindelse med tjenesteforholdet.

I øvrigt kunne jeg tænke mig at gå videre med hensyn til, hvem der kan betegnes som kvalificeret til statslån til en arbejderbolig på landet. Jeg tænker på medhjælpere hos den lille håndværker: tømreren, snedkeren, smeden, og der kunne nævnes mange andre. Disse håndværkere kæmper med de samme vanskeligheder som landbruget: vanskeligheden ved at fastholde den nødvendige medhjælp. Såfremt man ville være imødekommende her og ligestille disse medhjælpere med landbrugsmedhjælpere, ville man bidrage til at bibeholde megen af denne medhjælp i landkommunerne. I en tid, hvor det kniber med at skaffe boliger — selv boliger, der er langt